

Oponentský posudek na disertační práci Martiny Ponížilové s názvem

Vývoj a formování regionálního řádu Blízkého východu na pozadí soupeření regionálních mocností

Oponent: Doc. Petr Kratochvíl

Můj posudek na disertační práci Martiny Ponížilové je velmi krátký, protože se jedná pouze o aktualizaci detailního posudku, který jsem vypracoval na dříve předložené teze téže disertační práce. Již na úvod rád konstatuji, že autorka odstranila všechny zásadní nedostatky, které jsem v disertační práci nacházel, a proto mohu práci s radostí doporučit k obhajobě.

Autorce se především podařilo velmi věrohodně rozšířit základní teoretický záběr práce. Ta sice i v současné podobě staví primárně na pracích realistických autorů, ale podrobně se věnuje i alternativním pohledům, což výrazně zvyšuje věrohodnost závěrů, k nimž práce dochází. Práce zůstává zakotvena v materialistickém chápání mezinárodních vztahů. To je originální, ale zároveň limitující výchozí bod, protože regionální mocnost autorka kvůli tomuto předpokladu chápe jako zemi s největšími mocenskými kapacitami, a nikoliv jako zemi, která by jako mocnost byla ostatními uznávána (jak by tvrdili například sociální konstruktivisté). Fakt, že se autorka nezabývá nijak výrazně normativními otázkami a vlivem idejí na utváření regionálního systému či regionálních mocností, v sobě ovšem také skrývá značnou výhodu: materiální faktory jsou totiž na rozdíl od faktorů ideových snadno měřitelné. Závěry, ke kterým autorka dochází, jsou tak v takto pojeté práci dobře prokazatelné.

Za zdařilou teoretickou inovaci považuji zejména autorčin neotřelý přístup ke konceptu regionální mocnosti a regionální řádu. Oba koncepty jsou totiž v akademické (dominantně americké) literatuře často opomíjeny, protože primární pozornost je věnována roli USA jako *světového* hegemona a regionální mocenské hierarchie jsou vnímány spíše jako sekundární. Autorka tuto nerovnováhu dobře vyvažuje, a to jak v části teoretické, tak i v kapitolách empiricky zaměřených.

Mimořádně zajímavá a podnětná je základní otázka práce, do jaké míry může existovat stabilní regionální řád bez dominantní mocnosti. Znovu opakuji, že autorčina optika je inovativní a v českém prostředí se z této perspektivy na regionální bezpečnostní komplexy a regionální řád systematicky nedívá nikdo. Zvolené téma i otázky, které si doktorandka klade, je proto třeba přivítat. Při obhajobě by se autorka mohla zamyslet nad otázkou, zda je její teoretický rámec aplikovatelný i v jiných regionech, například v rámci Evropy, či případně jaké limity by taková aplikace měla. Mimořádně také oceňuji proměnu metodologického zázemí práce, k němuž jsem se v předchozím posudku vyjadřoval značně kriticky. Autorka metodologii zpracovala zcela nově a mnohem přesvědčivěji.

Závěr mého posudku je zřejmý: předložená práce představuje kvalitní akademický text, který je možno předložit k obhajobě.

V Praze, 7/1/2015

Petr Kratochvíl